



Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie



# RAPORT Z MONITORINGU I EWALUACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „PUSZCZA KOZIENICKA” 2017 ROK

**Sporządził:**

Aleksandra Wieczorek – Specjalista ds. promocji  
Izabela Śmietanka – Specjalista ds. projektów

**Zatwierdził:**

Irena Bielawska – Prezes Zarządu LGD „Puszcza Kozienicka”

**Kozienice, marzec 2018r.**

### **Spis skrótów:**

Strategia –Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Strona internetowa – strona internetowa Lokalnej Grupy Działania.

LGD – Lokalna Grupa Działania.

LSR – Lokalna Strategia Rozwoju.

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

## Spis treści:

Spis skrótów.....	2
Wstęp.....	4
<b>1. Zakres badania i metodologia.....</b>	<b>5</b>
1.1. Cel badania.....	7
1.2. Zakres badania.....	7
1.3. Kryteria ewaluacji.....	8
1.4. Techniki badawcze.....	8
1.5. Wyniki ewaluacji.....	9
1.6. Odbiorcy ewaluacji.....	9
<b>2. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju.....</b>	<b>10</b>
2.1. Stopień osiągnięcia celów LSR, poprzez realizację wskaźników.....	10
2.2. Harmonogram ogłaszania konkursów.....	10
2.3. Doradztwo LGD.....	12
2.4. Budżet LSR.....	20
2.5. Plan szkoleń.....	26
2.6. Plan komunikacji.....	27
2.7. Działania LGD z zakresu aktywizacji i promocji.....	27
<b>3. Efektywność pracy biura LGD i organów stowarzyszenia.....</b>	<b>34</b>
3.1. Biuro LGD.....	34
3.2. Zarząd LGD.....	35
3.3. Rada LGD.....	35
3.4. Walne Zebranie Członków.....	37
<b>4. Wnioski i rekomendacje.....</b>	<b>37</b>

## Wstęp

Monitoring i ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju są kluczowymi elementami skutecznego procesu jej wdrażania, zapewniającymi pozyskanie informacji na temat postępów prowadzonych działań, w głównej mierze w kontekście realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych, porównywanie produktów i rezultatów z wskaźnikami zapisanymi w strategii.

Stanowią równocześnie narzędzia kontroli i oceny umożliwiające korektę nieprawidłowości w procesie wdrażania LSR i funkcjonowania LGD, poprzez wprowadzenie niezbędnych modyfikacji i uaktualnień przy realizacji opracowanej strategii.

Monitoring realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia LGD „Puszcza Kozienicka” stanowi równoległy do jej wdrażania, ciągły i rutynowy proces wymagający zbierania i analizy danych oraz raportowania wyników w określonych przedziałach czasowych.

Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym.

Natomiast wytyczne z dnia 22.09.2015 r. opracowane przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 definiują ewaluację jako badanie społeczno - ekonomiczne, którego celem jest oszacowanie w odniesieniu do jasno formułowanych kryteriów (najczęściej skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) jakości oraz efektów wdrażania interwencji publicznych.

Ewaluacja może służyć wielu celom. Najczęściej ewaluacja prowadzona jest dla:

- Zbadania potrzeb np. mieszkańców obszaru, przyszłych beneficjentów,
- Określenie kierunków i celów działań,
- Poprawy przejrzystości podejmowanych działań,
- Poznawania mechanizmów wdrażania programów, planów strategicznych i operacji,
- Zwiększenie skuteczności i efektywności programów/strategii/operacji,
- Wspomagania procesu podejmowania decyzji,
- Identyfikowania słabych i mocnych stron interwencji,
- Sygnalizowania pojawiających się problemów,
- Określenia stopnia zgodności z przyjętymi założeniami,
- Zwiększania profesjonalizmu świadczonych usług,
- Pogłębianie odpowiedzialności za program/strategię/operację,
- Demokratyzacji procesu zarządzania.

Etapy procesu ewaluacji:

- Planowanie ewaluacji,
- Projektowanie ewaluacji,
- Zbieranie i analiza danych,
- Raportowanie,
- Wykorzystanie wyników ewaluacji.

Ze względu na termin przeprowadzania badania względem programu, projektu możemy wyróżnić rodzaje ewaluacji:

- ex-ante (przed realizacją programu/strategii/operacji)
- mid-term/on-going/ewaluacja bieżąca (podczas realizacji programu/strategii/operacji)
- ex-post (po zakończeniu realizacji programu/strategii/operacji)

Ewaluacja realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju wdrażanej przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka” jest to ewaluacja typu on - going. Głównym celem przeprowadzonej ewaluacji jest bieżące i systematyczne badanie ilościowe i jakościowe całości procesu wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD.

## 1. Zakres badania i metodologia

Niniejszy raport ewaluacyjny ma charakter sprawozdawczy. Jego celem jest okresowa ocena wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz realizacji działań Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Kozienicka” założonych do wykonania w 2017 r. W raporcie ujęto również rekomendacje, których realizacja umożliwi wprowadzanie zmian i optymalizację wdrażania LSR oraz usprawnianie funkcjonowania LGD w kolejnych latach jej funkcjonowania.

Raport ewaluacyjny sporządzony został przez powołany przez Zarząd Zespół ds. Ewaluacji Strategii, w składzie Irena Bielawska – Przewodniczący Zespołu, Aleksandra Wieczorek – Specjalista ds. promocji oraz Izabela Śmietanka – Specjalista ds. projektów w ramach „Procedury ewaluacji i monitoringu wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2022 (LSR)”, stanowiącej załącznik nr 2 do LSR.

Obejmuje on swoim zakresem 2017 rok i sporządzony został na podstawie prowadzonych przez Biuro LGD ewidencji, a także ankiet monitorujących beneficjentów. Podzielony został na rozdziały dotyczące wdrażania LSR oraz funkcjonowania Stowarzyszenia.

Zgodnie z procedurą dokonywania ewaluacji i monitoringu LSR raport będzie przygotowywany w roku następnym po roku objętym badaniem. W przypadku niniejszego sprawozdania okres ten przypada od dnia 01.01.2017r. do 31.12.2017r.

W niniejszym raporcie badaniu poddano:

- Stopień realizacji celów i wskaźników LSR;
- Stopień wykorzystania budżetu;
- Jakość stosowanych procedur i kryteriów wyboru operacji;
- Efektywność pracowników biura LGD;
- Jakość i efektywność świadczonego doradztwa;
- Efektywność działalności LGD (aktywizacji i promocji);
- Efektywność Planu szkoleń pracowników biura i członków organu;
- Efektywność współpracy z innymi LGD oraz organizacjami;
- Efektywność Planu komunikacji.

Szczegółowe informacje odnośnie elementów podlegających ocenie, źródeł danych oraz metod ich zbierania przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Elementy funkcjonowania LGD i wdrażania LSR podlegające ocenie	Źródła danych i metody ich zbierania	Analiza i ocena danych
Pracownicy biura LGD	opinia Zarządu opinia wnioskodawców karta doradztwa ankieta oceniająca jakość doradztwa sprawozdania z realizacji LSR	przestrzeganie regulaminu pracy biura oraz zapisów umów o pracę jakość świadczonych usług doradczych

Organ zarządczy, decyzyjny oraz kontrolny	listy obecności oraz protokoły z posiedzeń	frekwencja na posiedzeniach realizacja uchwał przestrzeganie regulaminów pracy organów LGD
Realizacja zadań dotyczących funkcjonowania, w tym ocena działalności LGD	sprawozdania z realizacji LSR wnioski o płatność	realizacja budżetu opinia społeczności nt. działalności LGD rozpoznawalność LGD komunikacja LGD ze społecznością lokalną
Realizacja LSR, w tym: celów, przedsięwzięć, wskaźników, wydatkowania budżetu	matryca celów LSR informacje od UM o zawartych oraz wypłaconych umowach informacje z naborów ankieta monitorująca ankiety z beneficjentami	stopień realizacji poszczególnych celów stopień realizacji wskaźników stopień kontraktowania i wydatkowania środków spójność i trafność rozwiązań proceduralnych
Realizacja naborów, w tym: harmonogram, lokalne kryteria i procedury wyboru operacji, zainteresowanie społeczne naborem	informacje z naborów strona internetowa LGD – licznik pobrań informacji o naborze karta doradztwa analiza lokalnych kryteriów i procedury wyboru operacji	zgodność działań z harmonogramem, dostępność informacji oraz poziom zainteresowania lokalnej społeczności podejmowaniem działań w naborach, jasność, przejrzystość i aktualność kryteriów
Szkolenia LGD	listy obecności ankieta oceniająca	harmonogram szkoleń frekwencja
Doradztwo LGD	karty doradztwa ankieta oceniająca doradztwo informacje z naborów	ilość i jakość świadczonych usług doradczych przez LGD
Zainteresowanie działalnością LGD	strona internetowa LGD listy ze spotkań aktywizacyjnych ankiety kierowane do lokalnej społeczności	licznik wejść na www frekwencja spotkań efektywność planu komunikacji
Działalność organów LGD	listy obecności z posiedzeń	frekwencja na posiedzeniach
Realizacja LSR oraz budżetu LGD	matryca celów LSR zestawienia zawartych i wypłaconych umów informacje z naborów ankieta monitorująca	osiąganie wskaźników budżety na projekty konkursowe, grantowe, operacje własne, projekty współpracy, funkcjonowanie LGD

Nabory wniosków o przyznanie pomocy	harmonogram naborów informacje z naborów wniosków karta doradztwa	ogłaszanie konkursów wg harmonogramu wykorzystanie środków w naborze ilość korzystających z doradztwa LGD
Projekty grantowe LGD	ankieta monitorująca	ponoszenie wydatków zgodnie z umowami terminowość realizacji zadań grantowych

### 1.1 Cel badania

Głównym celem ewaluacji jest:

Określenie poziomu realizacji założeń Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) osiągniętego dzięki wdrożeniu poszczególnych elementów i etapów działań wykonywanych przez oraz za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Kozienicka” w 2017 roku.

Cele szczegółowe:

- określenie dotychczasowych rezultatów realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR),
- określenie poziomu realizacji założeń Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR),
- określenie czynników wpływających na stopień osiągnięcia zakładanych założeń,
- ocena spójności realizowanych działań z założeniami wstępnymi określonymi w LSR,
- ocena trwałości efektów prowadzonych działań i identyfikacja czynników wpływających na trwałość efektów,
- identyfikacja efektów działań, nieprzewidzianych w jego założeniach,
- ocena korzyści społecznych działalności LGD,
- zgromadzenie wiedzy niezbędnej do ustalenia stopnia rozpoznawalności LGD,
- zgromadzenie wiedzy nt. odbioru społecznego i zdolności wpływania na zachowania mieszkańców i podmiotów obszaru w zakresie aktywnego uczestnictwa w realizacji zadań wynikających z LSR,
- wypracowanie rekomendacji odnośnie dalszej działalności LGD.

### 1.2 Zakres badania

- przedmiotowy – przedmiotem ewaluacji są zadania zrealizowane przez LGD w celu wypełnienia założeń określonych w LSR,
- czasowy – raport dotyczy realizacji LSR i funkcjonowania LGD od 01 stycznia do 31 grudnia 2017 roku,
- przestrzenny – zakres przestrzenny raportu obejmuje obszar wszystkich gmin wchodzących w skład LGD, obejmujący gminy: Kozienice, Grabów nad Pilicą, Głowaczów, Gniewoszków, Garbatka – Letnisko, Magnuszew, Sieciechów, gdzie były realizowane zadania objęte LSR w 2017 roku.

### 1.3 Kryteria ewaluacji

Kryteria ewaluacji służą wskazaniu, co w ramach prowadzonej ewaluacji będzie podlegało ocenie. Stanowią pryzmat, przez który ewaluator patrzy na ewaluowane przedsięwzięcie, oceniając program/strategię/operację pod kątem stopnia spełniania określonego kryterium.

Kryteria ewaluacji:

- Trafność (relevance) – kryterium to pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele programu/strategii/operacji odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem/strategią/operacją i/lub realnym potrzebom mieszkańców (beneficjentów),
- Efektywność (efficiency) – kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” programu/strategii/operacji, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów. Nakłady rozumiane są tu jako zasoby finansowe, ludzkie, rzeczowe i poświęcony czas,
- Skuteczność (effectiveness) – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele programu/strategii/operacji zdefiniowane na etapie opracowania planu strategicznego (programowania) zostały osiągnięte,
- Oddziaływanie/wpływ (impact) – kryterium to pozwala ocenić związek pomiędzy celem operacji i celami ogólnymi, tj. stopień, w jakim korzyści odniesione przez docelowych beneficjentów miały szerszy ogólny wpływ na większą liczbę ludzi w danym sektorze, regionie lub w całym kraju,
- Trwałość efektów (sustainability) – kryterium to pozwala ocenić czy pozytywne efekty operacji na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tej operacji w dłuższym okresie na procesy rozwoju na poziomie sektora, regionu czy kraju.
- Użyteczność (utility) – kryterium to pozwala ocenić stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców obszaru LSR w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji.

#### 1.4 Techniki badawcze

Przeanalizowana została następująca dokumentacja związana z realizacją Strategii (analiza danych zastanych):

- Treść Lokalnej Strategii Rozwoju LGD;
- Sprawozdania z realizacji Strategii za 2017 rok;
- Zestawienia finansowo – rzeczowe z realizacji operacji za 2017 rok;
- Dokumentacja z działalności LGD (posiedzeń zarządu, rady) za 2017 rok;
- Informacje zamieszczone na stronie internetowej stowarzyszenia;
- Informacje nt. działań LGD zamieszczane w lokalnych mediach;
- Dokumenty i opracowania będące wynikiem zrealizowanych przez LGD działań m.in.: artykuły w prasie lokalnej, wydruki ze stron www, wnioski aplikacyjne, listy obecności.

Metody zbierania danych w ewaluacji:

- Analiza dokumentów;
- Analiza dostępnych danych;
- Dane z systemu monitoringu;



- Bieżąca analiza własna pracowników biura LGD;
- Bieżąca analiza realizacji budżetu;
- Bieżąca analiza realizacji wskaźników zawartych w LSR;
- Badania ankietowe.

#### **1.5 Wyniki ewaluacji:**

- Dostarczą informacji o realizacji działań prowadzonych przez oraz za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Kozienicka” w 2017 roku;
- Zostaną wykorzystane do przygotowania działań wdrażanych przez LGD w kolejnych latach realizacji LSR;
- Posłużą do wypracowania katalogu dobrych praktyk w zakresie realizacji LSR.

#### **1.6 Odbiorcy ewaluacji:**

- Stowarzyszenie LGD „Puszcza Kozienicka”;
- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie jako Instytucja nadzorująca wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w ramach działania LEADER;
- Wszyscy Beneficjenci i Odbiorcy działań LGD oraz mieszkańcy terenu objętego zasięgiem działań LGD.

## **2. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju**

## 2.1 Stopień osiągnięcia celów LSR, poprzez realizację wskaźników

Realizacja celów zawartych w LSR przewiduje działania dotyczące trzech typów operacji:

1) Operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa. W ramach tego typu pomoc będzie przyznawana na operacje w zakresie podejmowania i rozwoju przedsiębiorczości, budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej.

Pomoc w ramach tego typu operacji skierowana jest do osób fizycznych i osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego, spełniających kryteria dostępu określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020.

2) Projekty grantowe udzielane podmiotom wybranym przez LGD, tzw. grantobiorcom. W ramach tego typu projektów, pomoc będzie przyznawana na operacje w zakresie promowania obszaru objętego LSR poprzez imprezy, wydarzenia, warsztaty, publikacje wzmacniające kapitał społeczny obszaru LGD; doposażenia zespołów i grup kultywujących lokalne dziedzictwo; budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej. Pomoc w ramach tego typu operacji skierowana jest do osób fizycznych, stowarzyszeń, jednostek samorządu terytorialnego.

3) Operacje własne realizowane samodzielnie lub we współpracy przez LGD (aktywizacja). Operacje własne będą dotyczyć wydarzeń o charakterze integracyjnym obejmującym obszar całego LGD jak również organizacji spotkań, warsztatów oraz innych inicjatyw aktywizujących lokalną społeczność całego LGD.

W okresie objętym sprawozdaniem realizowane były przedsięwzięcia przewidziane zarówno w ramach celu ogólnego I: Lokalne społeczności aktywne w tworzeniu miejsc pracy oraz celu ogólnego II: Lokalne społeczności aktywne w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, rozwijające w lokalnych środowiskach inicjatywy oparte na wykorzystaniu zasobów lokalnych i dziedzictwa kulturowego.

Szczegółowe informacje odnośnie stopnia realizacji poszczególnych celów zawartych w Strategii oraz odpowiadających im wskaźników produktu i rezultatu zawarto w [załączniku nr 1](#) do niniejszego raportu.

## 2.2. Harmonogram ogłaszania konkursów

Zgodnie z Harmonogramem planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na rok 2017 zaplanowano nabory wniosków w zakresie:

- Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej (projekt grantowy);
- Rozwój działalności gospodarczej;
- Podejmowanie działalności gospodarczej;
- Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej;

- Podejmowanie działalności gospodarczej.

Ogłoszenia o planowanych naborach wniosków pojawiły się na stronie internetowej LGD ([www.lgdkozienice.pl](http://www.lgdkozienice.pl)) oraz portalu społecznościowym facebook. Artykuł informujący o naborach pojawił się również w Tygodniku „OKO”, w Biuletynie Informacyjnym Starostwa Powiatowego w Kozienicach „Nasz Powiat” oraz na stronach internetowych gmin, wchodzących w skład Powiatu Kozienickiego.

W zamieszczonych ogłoszeniach wskazane zostały terminy naboru wniosków:

- Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej (projekt grantowy) – 20.02.2017 – 10.03.2017;
- Rozwój działalności gospodarczej – 08.05.2017 – 31.05.2017;
- Podejmowanie działalności gospodarczej - 08.05.2017 – 30.05.2017;
- Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej – 02.10.2017 – 30.10.2017;
- Podejmowanie działalności gospodarczej - 02.10.2017 – 30.10.2017.

Zgodnie z wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 2/1/2016 z dnia 30 sierpnia 2016r. dla każdego z zakresu nadany został osobny numer naboru ze wskazaniem limitu na każdy z nich:

- 1/2017/G - Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej (projekt grantowy) – 300 000,00 zł;
- 01/2017 - Rozwój działalności gospodarczej – 1 000 000,00 zł;
- 02/2017 - Podejmowanie działalności gospodarczej – 350 000,00 zł;
- 03/2017 - Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej – 1 250 475,29 zł;
- 04/2017 - Podejmowanie działalności gospodarczej – 300 000,00 zł.

W ogłoszeniu o naborze wniosków znalazły się wszystkie wymagane informacje tj: miejsce i tryb składania wniosków, forma i wysokość wsparcia, zakres tematyczny, lokalne kryteria wyboru, informacja o miejscu udostępnionych dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku.

W ramach naboru:

- Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej (projekt grantowy) – wpłynęło 9 wniosków na łączną kwotę 299 439,07 zł (wnioskowana kwota pomocy operacji wybranych do dofinansowania – 281 454,71 zł). Wszystkie wnioski zostały skierowane do dofinansowania.
- Rozwój działalności gospodarczej - wpłynęło 10 wniosków na łączną kwotę 3 656 128,67 zł (wnioskowana kwota pomocy operacji wybranych do dofinansowania – 978 777 zł). Decyzją Rady 5 wniosków zostało skierowanych do dofinansowania, 4 operacje nie zmieściły się w limicie dostępnych środków, 1 wniosek decyzją Rady był niezgodny z PROW i LSR.
- Podejmowanie działalności gospodarczej – wpłynęło 5 wniosków na łączną kwotę 270 165,40 zł (wnioskowana kwota pomocy operacji wybranych do dofinansowania – 250 000 zł). Wszystkie wnioski zostały skierowane do dofinansowania.
- Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej – wpłynęło 6 wniosków, jeden wniosek został wycofany. Łączna

kwota złożonych wniosków 1 112 391,73 zł (wnioskowana kwota pomocy operacji wybranych do dofinansowania – 781 592,00 zł).

- Podejmowanie działalności gospodarczej – wpłynęło 6 wniosków na łączną kwotę 393 553,67 zł (wnioskowana kwota pomocy operacji wybranych do dofinansowania – 300 000 zł). Wszystkie wnioski zostały skierowane do dofinansowania.

### **2.3. Doradztwo LGD**

Pracownicy biura LGD „Puszcza Kozienicka” udzielają bezpłatnego doradztwa dla mieszkańców obszaru LSR w zakresie aplikowania o środki z budżetu LSR. Doradztwo świadczone jest bezpośrednio w biurze LGD, telefonicznie, poprzez wiadomości e-mail, jak również w formie punktów informacji na imprezach plenerowych, podczas szkoleń oraz spotkań informacyjnych prowadzonych na terenie obszaru LGD.

Biuro dokonuje oceny jakości i efektywności świadczonego doradztwa z zastosowaniem następujących metod:

1. dla interesantów, którym udzielono doradztwa bezpośrednio (tj. osobiście w biurze lub poza biurem) – rejestr udzielonego doradztwa oraz ankieta satysfakcji potencjalnych wnioskodawców z jakości prezentacji informacji przez LGD "Puszcza Kozienicka";
2. dla uczestników szkoleń organizowanych przez Biuro – lista obecności ze szkolenia oraz ankieta satysfakcji potencjalnych wnioskodawców z jakości prezentacji informacji przez LGD "Puszcza Kozienicka";
3. dla beneficjentów, którzy zrealizowali projekt – ankieta monitorująca realizację operacji;

#### **Odniesienie metody 1.**

W omawianym okresie udzielono:

- 174 porad potencjalnym beneficjentom w biurze LGD stacjonarnie (dane na podstawie rejestrów udzielanego doradztwa):

- Podejmowanie działalności gospodarczej – 82 osoby,
- Rozwój działalności gospodarczej – 71 osób,
- Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej – 5 osób,
- Projekty grantowe – 16

- 272 porad potencjalnym beneficjentom telefonicznie (dane na podstawie formularza usługi doradczej – porad udzielanych beneficjentom przez telefon)

Liczba podmiotów, która skorzystała z doradztwa i złożyła wniosek o przyznanie pomocy wyniosła – 33 osoby.

Liczba podmiotów, która zawarła umowę o przyznaniu pomocy wyniosła – 0 osób.

Ponadto potencjalni beneficjenci podczas spotkań z pracownikami biura wypełnili 80 ankiet satysfakcji potencjalnych wnioskodawców z jakości prezentacji informacji przez LGD "Puszcza Kozienicka". Ankieta była również udostępniona na stronie LGD, w formie elektronicznej.

Ankieta zawierała 13 pytań:

1. Płeć
2. Grupa wiekowa
3. Zamieszkanie (gmina)

4. Obecnie (pracuję, jestem bezrobotny/a, prowadzę własną działalność itp.)
5. Skąd się Pan/i dowiedział/a o istnieniu LGD "Puszcza Kozienicka" i jego działaniach?
6. Czy sposób informowania o LSR jest dla Pana(i) zrozumiały?
7. Czy informacja o LSR jest dla Pana(i) wystarczająca?
8. Czy informacja o LSR jest dla Pana(i) łatwo dostępna?
9. Jaka forma kontaktowania się z biurem LGD jest Pana/i zdaniem najbardziej odpowiednia?
10. Jak ocenia Pan(i) fachowość udzielanych informacji i doradztwo?
11. Czy planuje Pan/i w najbliższym czasie złożyć wniosek o dotację ze środków unijnych?
12. Jeśli tak. To proszę zaznaczyć rodzaj działania, z którego Pan(i) chciałby/chciałyby otrzymać dofinansowanie
13. Jako potencjalny wnioskodawca jakiej pomocy oczekuje Pan(i) od Lokalnej Grupy Działania?

Wyniki ankiety prezentuje poniższa tabela:

1	K	29
	M	51
2	do 25 lat	6
	do 25-35 lat	15
	do 36-50 lat	31
	powyżej 50 lat	28
3	Garbatka-Letnisko	20
	Głowaczów	5
	Gniewoszów	11
	Grabów nad Pilicą	17
	Kozienice	7
	Magnuszew	-
	Sieciechów	10
4	Pracuję	33
	jestem bezrobotny/a	6
	prowadzę własną działalność	10
	prowadzę gospodarstwo rolne	22
	uczę się	4

	emerytura/renta	5
	Inne	-
5	Internet	9
	Media	17
	spotkania informacyjne	20
	Szkolenie	8
	plakaty, ulotki	-
	od znajomych, rodziny	26
6	Tak	80
	Nie	-
7	1	-
	2	-
	3	2
	4	31
	5	47
8	1	-
	2	-
	3	1
	4	26
	5	53
9	Telefoniczna	16
	e-mailowa	11
	Listowna	-
	osobista w biurze	47

	kontakt z pracownikiem podczas spotkań, szkoleń, itp.	6
10	bardzo dobrze	53
	Dobrze	27
	Przeciętnie	-
	Słabo	-
	Źle	-
11	Tak	50
	Nie	30
12	Przedsiębiorczość	43
	projekty grantowe	6
	projekty inwestycyjne	4
13	konsultacji dot. możliwości wsparcia i samego projektu	23
	pomocy w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie	31
	szkoleń z zakresu	-
	współpracy w zakresie	-

Powyższa tabela przedstawia analizę zebranych ankiet dotyczących świadczonego doradztwa w biurze LGD. O istnieniu LGD „Puszcza Kozienna” oraz jego działaniach aż 26 osób dowiedziało się od znajomych i rodziny oraz ze spotkań informacyjnych (20 osób). Dla wszystkich ankietowanych sposób informowania o LSR jest zrozumiały (80 osób) a informacja o LSR jest wystarczająca i łatwo dostępna. Według osób ankietowanych najbardziej efektywnym źródłem pozyskiwania informacji jest spotkanie z pracownikiem w biurze LGD a najmniej kontakt listowy. Aż 53 osoby bardzo dobrze oceniły fachowość udzielanych informacji i doradztwo. Większość ankietowanych (50 osób) wyraziła zainteresowanie złożeniem wniosku o dofinansowanie. Najbardziej popularnym zakresem tematycznym była przedsiębiorczość.

Potencjalni beneficjenci od pracowników biura oczekują pomocy w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie (31 osoby) oraz konsultacji dotyczących możliwości wsparcia i samego projektu (23 osoby).

Z przeprowadzonej analizy ankiet wynika, że doradztwo świadczone było w stopniu bardzo dobrym i dobrym w zakresie dotyczącym pracownika biura, jego wiedzy i sposobu przekazywania informacji jak i poziomu obsługi. Świadczy to o wysokiej kompetencji osób pracujących w biurze LGD oraz o ich wysokiej kulturze osobistej.

Najwięcej osób skorzystało z doradztwa w zakresie podejmowania działalności gospodarczej (82 osoby). Wskazanie przez ankietowanych spotkania z pracownikiem biura LGD jako najlepszego źródła pozyskiwania informacji świadczy o wysokiej skuteczności przekazywania informacji w formie bezpośrednich kontaktów z potencjalnym beneficjentem. Strona internetowa LGD jest też częstym sposobem na pozyskiwanie informacji.

Zdecydowanie więcej osób korzystających z doradztwa to mieszkańcy gmin wiejskich. Znacznie częściej w biurze LGD z doradztwa korzystali mężczyźni niż kobiety. Częściej też z doradztwa korzystały osoby powyżej 36 roku życia z czego wnioskować można, że osoby te częściej zdecydowane są na podjęcie działań związanych z ubieganiem się o dotację.

## Odnośnie metody 2

W 2016 roku pracownicy biura LGD przeprowadzili 5 szkoleń dla potencjalnych beneficjentów z zakresu zasad ubiegania się o dotację oraz przygotowywania dokumentacji konkursowej (wniosek, biznesplan):

- Szkolenie dla beneficjentów z zakresu przygotowania wniosku o udzielenie wsparcia w ramach Projektu Grantowego – Kozienice 23.01.2017r. - wzięło w nim udział 16 osób;
- Szkolenie dla beneficjentów z zakresu przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy dla sektora gospodarczego – Podejmowanie działalności gospodarczej - Kozienice 27.04.2017r. – wzięło w nim udział 4 osoby;
- Szkolenie dla beneficjentów z zakresu przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy dla sektora gospodarczego – Rozwój działalności gospodarczej – Kozienice 28.04.2017r. – wzięło w nim udział 10 osób;
- Szkolenie dla beneficjentów z zakresu przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy dla sektora gospodarczego – Podejmowanie działalności gospodarczej - Kozienice 05.10.2017r. – wzięło w nim udział 7 osób.

Ponadto dnia 08 sierpnia 2017 roku w biurze LGD odbyło się spotkanie dotyczące projektu grantowego pn. Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej – wzięło w nim udział 13 osób.

Osoby biorące udział w szkoleniach wypełniły 27 ankiet satysfakcji potencjalnych wnioskodawców z jakości prezentacji informacji przez LGD "Puszcza Kozienicka". Pytania zawarte w ankiecie były identyczne jak w przypadku osób biorących udział w doradztwie prowadzonym przez biuro LGD.

Wyniki ankiety prezentuje poniższa tabela:

Pytania	Szkolenie – projekt grantowy 21.01.2017	Szkolenie – Podejmowanie działalności gospodarczej	Szkolenie – Rozwój działalności gospodarczej	Szkolenie – Podejmowanie działalności gospodarczej
---------	---	--	--	--



			27.04.2017	28.04.2017	05.10.2017
1	K	4	2	2	3
	M	6	2	4	4
2	do 25 lat	-	-	-	1
	do 25-35 lat	1	4	-	-
	do 36-50 lat	7	-	6	6
	powyżej 50 lat	2	-	-	-
3	Garbatka-Letnisko	2	-	-	-
	Głowaczów	2	-	3	2
	Gniewoszów	2	-	-	-
	Grabów nad Pilicą	1	1	1	-
	Kozienice	1	2	2	4
	Magnuszew	1	1	-	1
	Sieciechów	1	-	-	-
4	Pracuję	10	1	-	2
	jestem bezrobotny/a	-	3	-	1
	prowadzę własną działalność	-	-	6	2
	prowadzę gospodarstwo rolne	-	-	-	-
	uczę się	-	-	-	1
	emerytura/renta	-	-	-	-
	Inne	-	-	-	-
5	Internet	3	-	-	3
	Media	2	2	3	3
	spotkania informacyjne	4	2	-	-

	Szkolenie	-	-	-	-
	plakaty, ulotki	-	-	-	-
	od znajomych, rodziny	1	-	3	1
6	Tak	10	4	6	7
	Nie	-	-	-	-
7	1	1	-	-	-
	2	1	-	-	-
	3	1	-	-	-
	4	-	1	2	2
	5	7	3	4	5
8	1	1	-	-	-
	2	-	-	-	-
	3	1	-	-	-
	4	-	1	2	2
	5	8	3	4	5
9	Telefoniczna	3	-	1	-
	e-mailowa	-	-	-	2
	Listowna	-	-	-	-
	osobista w biurze	7	3	5	3
	kontakt z pracownikiem podczas spotkań, szkoleń, itp.	-	1	-	2
10	bardzo dobrze	9	3	3	4
	Dobrze	1	1	3	3
	Przeciętnie	-	-	-	-

	Słabo	-	-	-	-
	Źle	-	-	-	-
11	Tak	10	4	6	7
	Nie	-	-	-	-
12	Przedsiębiorczość	-	4	6	7
	projekty grantowe	10	-	-	-
	projekty inwestycyjne	-	-	-	-
13	konsultacji dot. możliwości wsparcia i samego projektu	3	1	2	2
	pomocy w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie	6	3	4	5
	szkoleń z zakresu	1	-	-	-
	współpracy w zakresie	-	-	-	-

Z analizy powyższej tabeli wynika, że o istnieniu LGD „Puszcza Kozienicka” oraz jego działaniach większość osób dowiedziało się z mediów. Dla wszystkich ankietowanych sposób informowania o LSR jest zrozumiały a informacja o LSR jest wystarczająca i łatwo dostępna.

Najbardziej efektywnym źródłem pozyskiwania informacji dla ankietowanych jest spotkanie z pracownikiem w biurze LGD.

Większość ankietowanych oceniła fachowość udzielanych informacji i doradztwo prowadzone przez biuro LGD bardzo dobrze.

Wszyscy ankietowani wyrazili zainteresowanie złożeniem wniosku o dofinansowanie.

Potencjalni beneficjenci od pracowników biura oczekują konsultacji dot. możliwości wsparcia i samego projektu oraz pomocy w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie.

Z przeprowadzonej analizy ankiet wynika, że szkolenia dla potencjalnych beneficjentów przeprowadzone zostały w stopniu bardzo dobrym. Największym zainteresowaniem cieszyło się szkolenie w zakresie projektów grantowych oraz podejmowania działalności gospodarczej. W szkoleniach wzięło udział więcej mężczyzn, w przedziale wiekowym 36-50 lat.

### **Odniesienie metody 3**

Ankieta monitorująca jest narzędziem badawczym wykorzystywanym w procesie monitoringu wdrażania LSR. Służy weryfikacji osiągnięcia wskaźników założonych w Lokalnej Strategii Rozwoju,

realizowanej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020. Wypełnienie ankiety jest obowiązkowe dla wszystkich, którzy otrzymali wsparcie na realizację działań za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Kozienicka”.

W 2017 r. do biura LGD wpłynęła 1 ankieta monitorująca od beneficjentów z realizacji operacji w zakresie działania:

- Rozwój działalności gospodarczej

Zrealizowane wskaźniki na podstawie złożonych ankiet:

- Liczba utworzonych miejsc pracy (wskaźnik rezultatu) - 1
- Liczba nowych, rozbudowanych i/lub lepiej wyposażonych przedsiębiorstw (wskaźnik rezultatu) – 1
- Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa (wskaźnik produktu) – 1

## 2.4 Budżet LSR

Funduszem EFSI stanowiącym źródło finansowania LSR w latach 2016-2023 jest Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wysokość planowanego wsparcia jest zgodna z wytycznymi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. LGD „Puszcza Kozienicka” planuje sfinansować w ramach LSR do 2023 roku operacje przyczyniające się do realizacji dwóch celów głównych:

- Lokalne społeczności aktywne w tworzeniu miejsc pracy i rozwoju gospodarki na obszarach wiejskich” za kwotę 4.000.000 zł.
- Lokalne społeczności aktywne w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, rozwijające w lokalnych środowiskach inicjatywy oparte na wykorzystaniu zasobów lokalnych i dziedzictwa kulturowego za kwotę 4.460.000 zł, w tym 3 projektów grantowych na łączną kwotę 800.000 zł oraz 3 projektów współpracy w kwocie wykazanej w budżecie 160.000 zł, a docelowo za 400.000 zł.

LGD nie przewiduje w ramach LSR realizacji projektów własnych, gdyż nie ma takiej potrzeby społecznej.

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe(PLN)		
	PROW	Fundusz wiodący	Razem EFSI

<b>Realizacja LSR</b> (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	<b>8 000 000</b>		<b>8 000 000</b>
<b>Współpraca</b> (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	<b>160 000</b>		<b>160 000</b>
<b>Koszty bieżące</b> (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	<b>1 600 000</b>	<b>EFROW</b>	<b>1 600 000</b>
<b>Aktywizacja</b> (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	<b>250 000</b>	<b>EFROW</b>	<b>250 000</b>
<b>Razem</b>	<b>10 010 000</b>	<b>EFROW</b>	<b>10 010 000</b>

W okresie sprawozdawczym środki wykorzystane zostały zarówno na realizację Celu ogólnego I - Lokalne społeczności aktywne w tworzeniu miejsc pracy i rozwoju gospodarki na obszarach wiejskich, jak również Celu ogólnego II - Lokalne społeczności aktywne w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, rozwijające w lokalnych środowiskach inicjatywy oparte na wykorzystaniu zasobów lokalnych i dziedzictwa kulturowego.

Według danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego na dzień 08.12.2017r. procentowe wykorzystanie budżetu przez LGD „Puszcza Kozińska” wynosiło 33,12% (2 649 943,17 zł).

**Informacja o sposobie wykorzystania środków finansowych na wsparcie funkcjonowania LGD w ramach poddziałania 19.4 "Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji" objętego PROW na lata 2014 – 2020**

<b>Lp.</b>	<b>Nazwa operacji</b>	<b>Zakres rzeczowy</b>	<b>Koszty kwalifikowalne</b>
<b>1.</b>	<b>Koszty bieżące</b>		<b>2017</b>

		<b>Wynagrodzenia dla pracowników oraz pochodne</b>	<b>218 311,61 zł</b>
		<b>Prowadzenie i utrzymanie biura (usługi telekomunikacyjne, pocztowe, najem lokalu)</b>	<b>46 811,57 zł</b>
		<b>Szkolenia dla pracowników</b>	<b>1 890,52 zł</b>
<b>Suma: Koszty bieżące</b>			<b>267 013,70 zł</b>
<b>2.</b>	<b>Aktywizacja</b>		<b>61 685,60 zł</b>
<b>Razem</b>			<b>328 699,30 zł</b>

Poniższa tabela przedstawia podział środków finansowych z podziałem na cele szczegółowe i przedsięwzięcia oraz kwotą wykorzystanych środków w roku 2017.

Część 1	Finansowa realizacja celów oraz przedsięwzięć w LSR													
Cele ogólne				Cele szczegółowe				Przedsięwzięcia						
Nazwa	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Nazwa	Budżet w LSR [PLN]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Nazwa	Program / fundusz	Budżet w LSR [PLN]	Pomoc przyznana		Pomoc wypłacona	
											Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]
Lokalne społeczności aktywne w tworzeniu miejsc pracy i rozwoju gospodarki na obszarach wiejskich	4 000 000,00 zł	236462	5,91%	Wzmocnienie gospodarki lokalnej gmin z obszaru LGD „Puszcza Kozienicka”	4 000 000,00 zł	236 462	5,91%	Przedsięwzięcie regionu kozienskiego	19.2 PROW Wdrażanie LSR	4 000 000,00 zł	1380117	34,50%	236462	5,91%
Lokalne społeczności aktywne w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, rozwijające w	4 650 000,00 zł	0,00 zł	0,00%	Mieszkańcy obszaru zaangażowani w podejmowanie	550 000,00 zł	0		Aktywność społeczna w lokalnych środowiskach	19.2 PROW Wdrażanie LSR / EFROW	450 000,00 zł	0	0,00%	0	0,00%

lokalnych środowiskach inicjatywy oparte na wykorzystaniu zasobów lokalnych i dziedzictwa kulturowego	lokalnych inicjatyw społecznych				Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	19.3 PROW Współpraca 19.4 PROW Wsparcie aktywizacji / EFROW	100 000,00 zł	0	0,00%	0	0,00%
	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom obszaru LSR	3 500 000	0	0,00%	Rozwój lokalnej, niekomercyjnej infrastruktury na obszarze LGD	19.2 PROW Wdrażanie LSR 19.3 PROW Współpraca po 2018r.	3 500 000	1 578 949	45,11%	0	0,00%
	Promocja walorów i dziedzictwa historyczno-kulturowego obszaru LSR	360 000,00 zł	0		Organizacja przedsięwzięć promujących obszar LGD	19.2 PROW Wdrażanie LSR 19.3 PROW Współpraca 19.4 PROW Wsparcie	360 000,00 zł	0	0,00%	0	0,00%



								aktywizacji / EFROW					
									RAZEM	2688484,31	X	236462	X
									w tym PROW 2014 - 2020	2688484,31		236462	

## 2.5 Plan szkoleń

Zgodnie z Planem Szkoleń dla Członków Rady, pracowników biura oraz Zarządu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka” w ramach PROW 2014-2020, w omawianym okresie odbyły się:

- 09.01.2017r. Kozienice - Szkolenie dla pracowników biura oraz Zarządu LGD „Puszcza Kozienicka” z zakresu „Procedura przyjmowania wniosków grantowych, dokonywania oceny formalnej i merytorycznej, podpisywanie umowy – w szkoleniu wzięło udział 9 osób;
- 06.02.2017r. Kozienice – Szkolenie dla pracowników biura oraz Rady Stowarzyszenia LGD „Puszcza Kozienicka” z zakresu oceny wniosków za pomocą Generatora - w szkoleniu wzięło udział 18 osób;
- 07.02.2017r. Kozienice - Szkolenie dla pracowników biura oraz Rady Stowarzyszenia LGD „Puszcza Kozienicka” pn. „Zasady oceny i wyboru projektów do dofinansowania” - w szkoleniu wzięło udział 18 osób;
- 07.06.2017r. Kozienice - Szkolenie dla pracowników biura oraz Zarządu LGD „Puszcza Kozienicka” z zakresu „Procedury wypłaty środków oraz kontroli dla projektów grantowych” - w szkoleniu wzięło udział 10 osób;
- 10.11.2017r. Kozienice - Szkolenie dla pracowników biura oraz Zarządu LGD „Puszcza Kozienicka” z zakresu „Procedury wypłaty środków oraz kontroli dla projektów grantowych” - w szkoleniu wzięło udział 8 osób;
- 19.12.2017r. Kozienice - Szkolenie dla pracowników biura oraz Zarządu LGD „Puszcza Kozienicka” dotyczące przygotowania wniosku o przyznanie pomocy, w tym ewentualnej obsługi Generatora Wniosków - w szkoleniu wzięło udział 9 osób.

Szkolenia zewnętrzne, w których uczestniczyli pracownicy biura w omawianym okresie:

- 10 – 11.01.2017r. Radom – „Podniesienie kompetencji w zakresie oceny formalnej wniosków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, ze szczególnym naciskiem na weryfikację biznesplanów i dokumentacji technicznej projektów inwestycyjnych - Irena Bielawska – Kierownik biura;
- 05.05.2017r. Brenna – „Procedury przyjmowania wniosków grantowych, dokonywania oceny formalnej i merytorycznej, podpisywania umowy” – Aleksandra Wieczorek – Specjalista ds. promocji; Irena Bielawska – Kierownik biura;
- 06.05.2017r. Brenna – „Procedury wypłaty środków oraz kontroli dla projektów grantowych” – Aleksandra Wieczorek – Specjalista ds. promocji; Irena Bielawska – Kierownik biura;
- 07.05.2017r. Brenna – „Przygotowanie wniosku o przyznanie pomocy w ramach poddziałania: Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” - Aleksandra Wieczorek – Specjalista ds. promocji; Irena Bielawska – Kierownik biura;
- 18 - 20.05.2017r. Maróz – „XVI Ogólnopolskie Spotkanie Organizacji Działających Na Obszarach Wiejskich” - Irena Bielawska – Kierownik biura;
- 25 - 26.05.2017r. Serock – „Podniesienie kompetencji w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” - Irena Bielawska – Kierownik biura;
- 21 - 22.09.2017r. Kozienice – II Konwent Animatorów Kultury- Aleksandra Wieczorek – Specjalista ds. promocji;
- 30.11.2017r. – Kurs z facylitacji w ramach projektu „LGD facylitują” – Sebastian Wolszczak – asystent ds. biurowych.

## 2.6 Plan komunikacji

Plan komunikacji został opracowany na potrzeby realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Jest planem, który ma za zadanie zaangażowanie społeczności lokalnej w procesy wdrażania LSR. W planie komunikacji zaplanowano szereg działań mających na celu osiągnięcie celu głównego: budowanie pozytywnego wizerunku LGD oraz promowanie i informowanie o działaniach i założeniach LSR.

Wybrane działania zostały wybrane na podstawie doświadczeń związanych z poprzednim okresem wdrażania LSR ze względu na to, że okazały się najbardziej atrakcyjne i przynosiły największe rezultaty.

Realizacja założonych w planie komunikacji działań przyczyniła się do osiągnięcia zakładanych w nim efektów:

- Zwiększenie aktywności społecznej i jej zaangażowania w procesy wdrażania LSR;
- Uzyskanie wiedzy na temat możliwości pozyskania środków z PROW 2014-2020;
- Wzrost poziomu wiedzy przedstawicieli grup defaworyzowanych na temat aplikowania o środki pomocowe;
- Uzyskanie pomocy w zakresie aplikowania o środki pomocowe PROW przez potencjalnych wnioskodawców;
- Uzyskanie stałego dostępu do stosowanych procedur naboru wniosków;
- Utrzymanie stałego kontaktu ze społecznością lokalną i uzyskanie informacji o jej oczekiwaniach oraz opinii o działaniach LGD.

Do realizacji działań komunikacyjnych zastosowano odpowiednie środki przekazu tj. artykuły w prasie, artykuły na stronach www i portalu społecznościowym, strona www, spotkania, szkolenia, doradztwo w biurze LGD, konferencja, ankiety monitorujące.

Szczegółowy opis planu komunikacji z podziałem na lata stanowi załącznik 5 do LSR.

Stopień realizacji planu komunikacji w roku 2017 zgodnie z harmonogramem złożonym do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie stanowi załącznik nr 2 do niniejszego raportu.

## 2.7 Działania LGD z zakresu aktywizacji i promocji

Jeden z elementów badań nad postępami w realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 polega na ocenie skuteczności promocji LGD, która mierzona jest jako liczba osób, które uzyskały informację na temat LGD oraz skuteczność animacji mieszkańców obszaru LSR.

W omawianym okresie prowadzone były zarówno strona internetowa LGD, jak i oficjalny profil stowarzyszenia na portalu społecznościowym Facebook.

Zasięg działań komunikacyjnych:

<b>Źródło danych</b>	<b>Zasięg komunikacji</b>
<b>Liczba odwiedzin strony internetowej LGD</b>	<b>około 19 000 miesięcznie odbiorców</b>
<b>Liczba wyświetleń artykułów - Facebook</b>	<b>58 050 odbiorców artykułów</b>

### **Działania z zakresu aktywizacji i promocji zrealizowane w okresie sprawozdawczym:**

- Opracowywanie wydawnictwa promocyjnego – „Produkty lokalne Ziemi Kozienskiej”;
- Przygotowanie biuletynu informacyjnego (1 szt.) – dodatek do Tygodnika OKO;
- Przygotowanie biuletynu informacyjnego (1 szt.) – dodatek do miesięcznika „Nasz Powiat”;
- Konkurs Regionalny Znak Jakości III edycja – sierpień 2017r.;
- Warsztaty „Decoupage” – 13.01.2017r. Gniewoszków;
- Warsztaty „Mały majsterkowicz” – 22.02.2017r. – Grabów nad Pilicą;
- Warsztaty „Ozdoby wielkanocne” – 03.03.2017r. Mniszew;
- Warsztaty „Decoupage” – 16.03.2017r. Garbatka – Letnisko;
- Warsztaty „Warzywno – owocowy zawrót głowy” – 21.03.2017r. – Gniewoszków;
- Warsztaty „Kwiaty z bibuły” – 28.03.2017r. - Kozienskie;
- Warsztaty serowarskie – 15.05.2017r. Sieciechów;
- Warsztaty pn. „Plenerowe spotkanie ze sztuką” – 22.05.2017r. Głowaczów;
- Warsztaty pn. „Plenerowe spotkanie ze sztuką” – 24.05.2017r. Janików;
- II Powiatowy Przegląd Przyśpiewek Dyngusowych i Pieśni Wielkanocnych pn. „Nie dajmy zagaść tradycji” – 03.04.2017r. Gniewoszków;
- Spotkanie organizacji działających na obszarach wiejskich - Wyjazd Studyjny - 18-20.05.2017r. Maróz;
- Festyn z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka, połączony z I Spartakiadą Sołectw – 04.06.2017r. Gniewoszków;
- Międzynarodowy Dzień Dziecka w sołectwie Molendy – 10.06.2017r. Molendy;
- Wizyta studyjna na obszarze działania LGD „PRYM” – 18-20.06.2017r. Uniejów;
- Festyn Dni Gminy Sieciechów – 23.07.2017r. Sieciechów;
- Wystawa 7-lecie Klubu Niteczka - 04.08.2017r. Kozienskie;
- Piknik historyczny II Spotkanie na Przyczółku – 06.08.2017r Mniszew;
- Ocalić od zapomnienia – XXIII Jarmark Sztuki Ludowej w Łży - 13.08.2017r;
- Dożynki Gminne – 20.08.2017r. Stanisławice;
- XIV Dożynki Powiatu Kozienskiego – 27.08.2017r. Garbatka – Letnisko;
- Konferencja pn. „I Gminne Forum Przedsiębiorczości” – 29.08.2017r. Gniewoszków;
- Wystawa – przegląd 30-lecia twórczości Józefa Kondęji – 01.09.2017r. Kozienskie;
- XIX Święto Chleba w Muzeum Wsi Radomskiej - 03.09.2017r. Radom;
- Konferencja Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Kozienska” – 06.09.2017r. Mniszew;
- Konferencja LGD na Litwie – 12 – 14 wrzesień 2017r. Wilno;
- LGD „Puszcza Kozienska” z wizytą studyjną w Grecji – 10 – 17.10.2017r;
- Spotkanie konsultacyjno – informacyjne pn. „Produkty lokalne – Produkt lokalny, jak go odkryć i wypromować?” – 19.10.2017r. Kozienskie;
- Wpis na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi produktu lokalnego - „Razówka z Kozienskiej” – 30.11.2017r;
- Wystawa pn. „20-lecie Grupy Twórczej VENA” – 01.12.2017r. Kozienskie.

Biuro LGD dokonało oceny jakości i efektywności działań z zakresu aktywizacji i promocji – warsztatów aktywizacyjnych za pomocą ankiety monitorującej.

Ocenie poddano 8 warsztatów aktywizacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz osób 50+:

- Warsztaty „Decoupage” – 13.01.2017r. Gniewoszków – w warsztatach wzięło udział 11 osób; 11 osób wypełniło ankiety;
- Warsztaty „Mały majsterkowicz” – 22.02.2017r. – Grabów nad Pilicą - w warsztatach wzięło udział 13 osób; 10 osób wypełniło ankiety;

- Warsztaty „Ozdoby wielkanocne” – 03.03.2017r. Mniszew - w warsztatach wzięło udział 23 osoby; 17 osób wypełniło ankiety;
- Warsztaty „Decoupage” – 16.03.2017r. Garbatka – Letnisko - w warsztatach wzięło udział 19 osób; 19 osób wypełniło ankiety;
- Warsztaty „Kwiaty z bibuły” – 28.03.2017r. – Kozienice - w warsztatach wzięło udział 16 osób; 16 osób wypełniło ankiety;
- Warsztaty serowarskie – 15.05.2017r. Sieciechów – w warsztatach wzięło udział 13 osób; 13 osób wypełniło ankiety;
- Warsztaty pn. „Plenerowe spotkanie ze sztuką” – 22.05.2017r. Głowaczów - w warsztatach wzięło udział 25 osób; 17 osób wypełniło ankiety;
- Warsztaty pn. „Plenerowe spotkanie ze sztuką” – 24.05.2017r. Janików - w warsztatach wzięło udział 33 osoby; 20 osób wypełniło ankiety;

Ankieta zawierała 17 pytań, w tym dwa z pytań posiadało formułę otwartą:

1. Płeć
2. Grupa wiekowa
3. Zamieszkanie (gmina)
4. Czy warsztaty, w których uczestniczyłeś (uczestniczyłaś) podobały Ci się?
5. Czy warsztaty spełniły Twoje oczekiwania?
6. Warsztaty były dla Ciebie
7. Czy zajęcia były odpowiednio przygotowane od strony organizacyjnej?
8. Czy osoba prowadząca warsztaty była według Ciebie dobrze przygotowana do zajęć?
9. Czy odpowiadała Ci atmosfera panująca na zajęciach?
10. Jakie korzyści uzyskałeś z udziału w projekcie?
11. Czy polecilibyś (polecilibyś) takie zajęcia innym osobom?
12. Czy uważasz, że LGD „Puszcza Kozienicka” powinna organizować podobne zajęcia?
13. Czy chciałbyś uczestniczyć w przyszłości w innych projektach organizowanych przez LGD „Puszcza Kozienicka”?
14. Jakich form animacji/współpracy z LGD oczekujesz w przyszłości?
15. Czy coś zmieniłbyś w zajęciach? Jeśli tak, to co?
16. Czy coś Ci się nie podobało w zajęciach? Jeśli tak, to co?
17. Ogólna ocena zajęć

Wyniki ankiety prezentuje poniższa tabela



6	wartościowe	3	6	3	11	13	8	1	3
	ciekawe	1	1	3	5	3	2	6	7
	bardzo interesujące	7	2	11	3	-	2	10	10
	zbieżne z Twoimi oczekiwaniami	-	1	-	-	-	1	-	-
	nudne	-	-	-	-	-	-	-	-
	mało interesujące	-	-	-	-	-	-	-	-
7	tak	11	10	17	19	16	13	15	19
	nie	-	-	-	-	-	-	-	-
	trudno powiedzieć	-	-	-	-	-	-	2	1
8	tak	11	10	16	19	16	13	17	18
	nie	-	-	-	-	-	-	-	-
	trudno powiedzieć	-	-	1	-	-	-	-	-
9	tak	11	9	17	19	16	13	17	20
	nie	-	-	-	-	-	-	-	-
	trudno powiedzieć	-	1	-	-	-	-	-	-
10	Rozwój kreatywności i aktywności	3	4	3	8	8	5	4	5
	Rozwój zdolności twórczych	7	1	3	7	5	3	11	10
	Rozwój zainteresowania kulturą regionu	-	-	3	-	1	-	1	3
	Możliwość wyrażenia	-	4	3	3	1	1	1	1

	siebie								
	Poszerzenie zakresu mojej wiedzy i umiejętności	1	1	5	1	1	4	-	1
	Nie uzyskałem (uzyskałam) żadnych korzyści	-	-	-	-	-	-	-	-
	Inne, Jakie?	-	-	-	-	-	-	-	-
11	tak	11	10	17	19	16	13	17	20
	nie	-	-	-	-	-	-	-	-
	trudno powiedzieć	-	-	-	-	-	-	-	-
12	tak	11	10	17	19	16	13	17	20
	nie	-	-	-	-	-	-	-	-
	trudno powiedzieć	-	-	-	-	-	-	-	-
13	tak	11	8	17	17	15	13	16	18
	nie	-	-	-	-	-	-	-	-
	trudno powiedzieć	-	2	-	2	1	-	1	2
14	szkolenia	3	-	2	2	8	5	-	-
	warsztaty	5	9	9	16	8	7	13	16
	wyjazdy studyjne	4	1	3	-	-	1	1	2
	konkursy	-	-	3	1	-	-	3	2
	inne formy/jakie?	-	-	-	-	-	-	-	-
15		-	-	-	-	-	-	Nic - 1	-
16		-	-	-	-	-	-	-	-



17	bardzo dobre	10	9	15	16	12	13	14	16
	dobrze	1	1	2	3	4	-	3	4
	raczej słabe	-	-	-	-	-	-	-	-
	bardzo słabe	-	-	-	-	-	-	-	-

Wyniki ankiety jednoznacznie wskazują na bardzo wysoki poziom zarówno merytoryczny jak i organizacyjny przeprowadzonych warsztatów. W ogólnej ocenie działania promocyjno - aktywizacyjne ocenione zostały w stopniu bardzo dobrym i dobrym. Według ankietowanych warsztaty zorganizowane przez LGD podobały się oraz spełniły ich oczekiwania. Warsztaty zostały opisanie jako bardzo interesujące, wartościowe i ciekawe. Zajęcia zostały również dobrze przygotowane od strony organizacyjnej a osoba prowadząca warsztaty była dobrze przygotowana do zajęć. Udział w warsztatach pozwoliły uczestnikom na rozwój kreatywności i aktywności, zdolności twórczych oraz możliwość wyrażenia siebie. Ankietowani polecieli by zajęcia organizowane przez LGD innym osobom oraz chętnie w przyszłości wzięli by udział w innych projektach stowarzyszenia, przede wszystkim w warsztatach, wyjazdach studyjnych oraz konkursach.

### 3. Efektywność pracy biura LGD i organów stowarzyszenia

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienska” jest partnerstwem składającym się z przedstawicieli władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienska” działa w oparciu o statut.

#### 3.1 Biuro LGD

Liczba osób zatrudnionych w biurze LGD w terminie 01.01.2017r. – 31.12.2017r.:

- Kierownik Biura LGD „Puszcza Kozienska” – 1 etat Irena Bielawska;
- Specjalista ds. Promocji - 1 etat Aleksandra Wieczorek;
- Asystent ds. biurowych – 1 etat Sebastian Wolszczak (01.03.2017r. – 31.12.2017r.)
- Specjalista ds. projektów – 1 etat Dorota Wąsik ( 01.01.2017r. – 31.05.2017r.)
- Specjalista ds. projektów – 1/2 etatu Izabela Śmietanka;
- Obsługa strony internetowej – umowa zlecenie Bartosz Chmielak.

W okresie objętym raportem pracownicy biura LGD odpowiedzialni byli za prace związane z realizacją postanowień Umowy o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność nr 00002-6933-UM0710019/16, objętej PROW na lata 2014-2020, w tym w szczególności:

- Gromadzenie i archiwizowanie wszelkiej dokumentacji dotyczącej działalności biura LGD;
- Przygotowanie i obsługa posiedzeń Rady LGD;
- Informowanie o planowanych naborach wniosków;
- Konsultacje z beneficjentami dotyczące przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach pierwszych naborów wniosków prowadzonych przez LGD;
- Świadczenie porad i udzielanie pomocy w zakresie wypełniania wniosków o przyznanie pomocy oraz gromadzenie potrzebnej dokumentacji konkursowej;
- Przeprowadzenie Kampanii informacyjnych: o głównych założeniach LSR; poinformowanie o terminach naborów wniosków planowanych na 2017 rok, poinformowanie o tematyce i terminach szkoleń, warsztatów animacyjnych realizowanych w 2017 roku;
- Zbieranie opinii dotyczących satysfakcji potencjalnych wnioskodawców z jakości prezentacji informacji przez LGD;
- Szkolenia dla beneficjentów z zakresu przygotowania wniosków o przyznanie pomocy;
- Opracowywanie wydawnictwa promocyjnego;
- Prowadzenie i aktualizacja strony internetowej Stowarzyszenia informującej o wszelkich działaniach podejmowanych przez LGD;
- Przygotowanie i zamieszczenie artykułów informujących o wszelkich działaniach podejmowanych przez LGD;
- Prowadzenie działań z zakresu promocji i aktywizacji;
- Prowadzenie działań związanych z bieżącą obsługą działalności stowarzyszenia.

### 3.2 Zarząd LGD

Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienska” w okresie od 01.01.2017r. do 31.12.2017r. liczył 6 osób.

W składzie Zarządu znajdowali się:

- Irena Bielawska - Prezes Zarządu;
- Igor Czerwiński - I Wiceprezes Zarządu;
- Teresa Fryszkiewicz - II Wiceprezes Zarządu;
- Barbara Gontarek – Skarbnik Zarządu;
- Andrzej Wołos - Członek Zarządu;
- Piotr Kozłowski - Członek Zarządu.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 5 posiedzeń, które miały miejsce w biurze LGD:

- 10.03.2017.;
- 24.04.2017r.;
- 07.08.2017r.;
- 14.11.2017r.;
- 19.12.2017r.

Przedmiotem podjętych przez Zarząd uchwał w 2016 roku były:

- Bieżące sprawy Stowarzyszenia;
- Uchwały dotyczące pracy biura i realizacji LSR na lata 2014-2020;
- Zatrudnienie nowego pracownika biura LGD;
- Zatwierdzenie Procedury wyboru i oceny operacji w ramach LSR (procedura grantowa);
- Zatwierdzenie Procedury standardowej wyboru i oceny operacji w ramach LSR;
- Uchwały dotyczące ogłoszenia naborów;
- Uchwały w sprawie zatwierdzenia aktualnej listy członków Stowarzyszenia;
- Ustalenie zaktualizowanego harmonogramu planowanych naborów wniosków.

Ponadto członkowie Zarządu uzgadniali, konsultowali i opiniowali wiele spraw bieżących, będąc z pracownikami biura w kontakcie telefonicznym, mailowym i osobistym.

### 3.3 Rada LGD

Rada jest wybierana przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia spośród członków LGD.

W skład Rady wchodzi 15 osób, w tym Przewodniczący oraz Wiceprzewodniczący. Radę stanowią członkowie Stowarzyszenia reprezentujący władzę publiczną, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Rada działa w oparciu o Regulamin Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienska”.

Skład Rady Stowarzyszenia:

Skład Rady	Pełniona Funkcja
Gmina Grabów nad Pilicą reprezentant: Karaś Zdzisław	Przewodniczący
Gmina Magnuszew reprezentant: Sobota Barbara	Wiceprzewodniczący
Bielawski Piotr Członek	Członek Rady
Drągowski Jerzy	Członek Rady

Kibil Paweł	Członek Rady
Piechota Artur	Członek Rady
Suska Agnieszka	Członek Rady
Wdowiak Bernard	Członek Rady
Żak Remigiusz	Członek Rady
Żulewski Wiesław	Członek Rady
Gmina Garbatka-Letnisko reprezentant: Michałowska Dorota	Członek Rady
Gmina Głowaczów reprezentant: Bojarska- Siębor Justyna	Członek Rady
Gmina Gniewoszów reprezentant: Edyta Kultys	Członek Rady
Gmina Kozienice reprezentant: Dębiec Magdalena	Członek Rady
Gmina Sieciechów reprezentant: Pachocka Mirosława	Członek Rady

#### Posiedzenia Rady w 2017 roku:

- 21.03.2017 rok - dokonanie oceny wniosków i podjęcie uchwał dotyczących wybrania do dofinansowania wniosków złożonych w ramach konkursu: Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej (nabór grantowy);
- 06.06.2017 rok - omówienie złożonych wniosków w ramach zakresu tematycznego:
  - Rozwijanie działalności gospodarczej (nabór 01/2017/R);
  - Podejmowanie działalności gospodarczej (nabór 02/2017/P);
- 05.07.2017 rok - dokonanie oceny wniosków i podjęcie uchwał dotyczących wybrania do dofinansowania wniosków złożonych w ramach w.w konkursów;
- 31.07.2017 rok – omówienie złożonych protestów, podjęcie uchwał dotyczących projektów objętych złożonymi protestami, analiza proponowanych zmian w zakresie Umowy o przyznanie pomocy, wydanie opinii w zakresie możliwości zmiany Umów o przyznanie pomocy oraz podjęcie stosownych uchwał;
- 21.09.2017 rok - analiza proponowanych zmian w zakresie Umowy o przyznanie pomocy, wydanie opinii w zakresie możliwości zmiany Umów o przyznanie pomocy oraz podjęcie stosownych uchwał;
- 06.11.2017 rok - omówienie złożonych wniosków w ramach zakresu tematycznego:
  - Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej (nabór 03/2017);
  - Podejmowanie działalności gospodarczej (nabór 04/2017).

Analiza proponowanych zmian w zakresie Umowy o przyznanie pomocy, wydanie opinii w zakresie możliwości zmiany Umów o przyznanie pomocy oraz podjęcie stosownych uchwał;

- 29.11.2017 rok - dokonanie oceny wniosków i podjęcie uchwał dotyczących wybrania do dofinansowania wniosków złożonych w ramach w.w konkursów.

### 3.4 Walne Zebranie Członków

Najwyższą władzą LGD jest Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia, które podejmuje najważniejsze dla funkcjonowania LGD decyzje.

Liczba Członków Stowarzyszenia:

- Liczba członków stowarzyszenia (stan na 31.12.2017 r.) - 87 osób;

W 2017 roku Walne Zebranie Członków odbyło się w następującym terminie:

- 21.03.2017 r. – liczba obecnych na posiedzeniu członków – 39 osoby;

## 4. Wnioski i rekomendacje

Analiza niniejszego raportu ewaluacyjnego obejmującego swoim zakresem okres od 01.01.2017r. do 31.12.2017 r. nasuwa wnioski, że LGD „Puszcza Kozienicka” efektywnie wydatkuje środki pieniężne oraz w szybkim tempie osiąga zamierzone w ramach celu ogólnego I i II wskaźniki celów i przedsięwzięć LSR na okres programowania 2014-2020. Wszystkie zaplanowane działania realizowane były zgodnie z harmonogramem. Dodatkowo można stwierdzić, że działania prowadzone przez LGD „Puszcza Kozienicka” w zakresie realizacji LSR okazały się wartościowe i angażujące dla odbiorców wsparcia (mieszkańców terenu LSR i uczestników wsparcia).

Realizacja wskaźników zaprojektowanych dla działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER przebiega zgodnie z „Planem działania” (załącznik nr 3 do Lokalnej Strategii Rozwoju), Planem Komunikacji (zał. nr 5) oraz Planem Szkoleń i nie budzi zastrzeżeń w ich dalszej realizacji.

Ponadto wszelkie procedury wewnętrzne LGD zostały dostosowane do obecnie obowiązujących przepisów PROW 2014-2020, które razem z wypracowaną strukturą organizacyjną stanowią spójny system wdrażania LSR.

Budżet przeznaczony na realizację działań w 2017 roku został wydatkowany na wysokim poziomie. Aktywność LGD w realizacji działań wspierających realizację LSR była wysoka – koncentrowała się zwłaszcza w obszarze działań informacyjno-promocyjnych jak również aktywizacji mieszkańców LSR. Pozytywną rolę w motywowaniu lokalnych podmiotów do korzystania ze środków przeznaczonych na realizację LSR odegrała działalność doradcza i informacyjno-promocyjna, jaką LGD prowadziło wśród lokalnych mieszkańców, instytucji i organizacji. Tego rodzaju działania stanowią dobrą praktykę, wartą kontynuowania. Ankietowani bardzo wysoko ocenili wiedzę i kompetencje pracowników LGD oraz prowadzone działania promocyjno - aktywizujące, co stwarza realną szansę na pełną realizację LSR. Analizie poddane zostały również organy stowarzyszenia i biuro LGD. W opinii Zarządu i Kierownika Biura biuro LGD funkcjonują prawidłowo, terminowo realizują wszelkie zobowiązania.